

rum ex illicito coitu, non est peccatum proprium, sed peccatum patris. Ergo ex hoc non debet aliquod damnum incurere.

2. Præterea. Justitia humana est exemplata à divina. Sed Deus æqualiter largitur bona naturalia legitimis, & illegitimis filiis. Ergo & secundum jura humana filii illegitimi debent legitimis æquiparari.

Sed contra est quod dicitur Genes. xxv. quod Abraham dedit omnia bona sua Isaac, & filiis concubinarum largitus est munera; & tamen illi non erant ex illicito coitu nati. Ergo multo magis debent illi qui ex illicito coitu nascuntur, hoc damnum reportare, quod non succedant in bonis paternis.

QUÆSTIUNCULA III.

1. Ulterius. Videtur quod filius illegitimus non possit legitimari. Quantum enim distat legitimus ab illegitimo, tantum è converso illegitimus à legitimo. Sed legitimus numquam fit illegitimus. Ergo nec illegitimus legitimus.

2. Præterea. Coitus illegitimus causat illegitimum filium. Sed coitus illegitimus numquam fit legitimus. Ergo nec filius illegitimus legitimari potest.

Sed contra. Quod per legem inducitur, per legem revocari potest. Sed illegitimitas filiorum est per legem positivam inducta. Ergo potest filius illegitimus legitimari ab eo qui habet auctoritatem legis.

SOLUTIO I.

Respondeo dicendum ad primam quæstionem, quod quadruplex est status filiorum. Quidam enim sunt naturales, & legitimi, sicut qui nascuntur ex legitimo matrimonio. Quidam naturales, & non legitimi, ut filii qui nascuntur ex simplici fornicatione. Quidam legitimi, & non naturales, sicut filii adoptivi. Quidam nec legitimi, nec naturales, sicut spurii nati de adulterio, vel de stupro: tales enim nascuntur & contra legem positivam, & expresse contra legem naturæ. Et sic concedendum est quosdam filios esse illegitimos.

Ad primum ergo dicendum, quod quamvis illi qui nascuntur ex illicito coitu, nascantur secundum naturam, quæ communis est homini, & aliis animalibus; tamen nascuntur contra legem naturæ quæ est propria hominibus: quia fornicatio, & adulterium, & hujusmodi sunt contra legem naturæ: & ideo tales secundum nullam legem sunt legitimi.

Ad secundum dicendum, quod ignorantia excusat illicitum coitum à peccato, nisi sit affectata: unde illi qui conveniunt bona fide in facie Ecclesiæ, quamvis sit impedimentum, dum tamen ignorent, non peccant, nec filii sunt illegitimi. Si autem sciant, quamvis Ecclesia sustineat, quæ ignorat impedimentum, non excusantur à peccato, nec filii ab illegitimitate. Si autem nesciant, & in occulto contrahant, non excusantur, quia talis ignorantia videtur affectata.

SOLUTIO II.

Ad secundam quæstionem dicendum, quod aliquis dicitur damnum incurere dupliciter. Uno modo ex hoc quod ei subtrahitur quod erat ei debitum; & sic filius illegitimus nullum damnum incurrit. Alio modo per hoc quod ei aliquid non est debitum, quod alias poterat ei esse debitum; & sic filius illegitimus damnum incurrit duplex. Unum, quia non admittitur ad actus legitimos, sicut ad officia, vel dignita-

tes, quæ requirunt quamdam honestatem in illis qui hoc exercent. Aliud damnum incurrit, quando non succedunt in hæreditate paterna. Sed tamen naturales filii succedere possunt in sexta parte tantum; spiritui autem in nulla parte, quamvis ex jure naturali parentes eis in necessariis providere teneantur: unde pertinet ad sollicitudinem Episcopi ut utrumque parentum cogat ad hoc quod eis provideant.

Ad primum ergo dicendum, quod incurere damnum hoc secundo modo, non est poena: & ideo non dicimus, quod sit poena alicui quod non succedit in regno aliquo per hoc quod non est filius Regis: & similiter non est poena quod alicui qui non est legitimus, non debentur ea quæ sunt legitimorum filiorum.

Ad secundum dicendum, quod coitus illegitimus non est contra legem, in quantum est actus generativæ virtutis, sed in quantum est prava voluntate procedit: & ideo filius illegitimus non incurrit damnum in his quæ acquiruntur per naturalem originem, sed in his quæ per voluntatem fiunt, vel possidentur.

SOLUTIO III.

Ad tertiam quæstionem dicendum, quod filius illegitimus potest legitimari, non ut fiat de legitimo coitu natus, quia coitus ille transivit, & numquam potest fieri legitimus, ex quo semel fuit illegitimus; sed dicitur legitimari, in quantum damna quæ filius illegitimus incurrit, subtrahuntur per legis auctoritatem. Et sunt sex modi legitimandi: duo secundum canones, scilicet cum quis ducit in uxorem illam ex qua filium illegitimum generavit, si non fuit adulterium; & per specialem indulgentiam, & dispensationem Domini Papæ. Quatuor autem alii modi sunt secundum leges. Primus est, si pater filium naturalem curiæ Imperatoris offert: ex hoc enim ipso legitimatur propter curiæ honestatem. Secundus, si pater testamento nominet eum legitimum hæredem, & filius postmodum testamentum offerat. Tertius est, si nullus sit filius legitimus, & ipsemet filius seipsum Principi offerat. Quartus est, si pater in publico instrumento, vel cum trium testium subscriptione eum legitimum nominet, nec adjiciat naturalem.

Ad primum ergo dicendum, quod alicui potest sine injustitia gratia fieri; sed non potest aliquis damnificari, nisi pro culpa: & ideo magis potest illegitimus fieri legitimus quam è converso: etsi enim aliquando legitimus privetur hæreditate pro culpa, non tamen dicitur illegitimus filius, quia generationem legitimam habuit.

Ad secundum dicendum, quod actus illegitimus habet defectum intra se inseparabilem, quo legi opponitur: & ideo non potest fieri legitimus. Nec est simile de filio illegitimo, qui non habet hujusmodi defectum.

ARTICULUS IV.

Utrum incestus differat specie ab aliis speciebus luxuriæ.

2. 2. quæst. CLIV. art. 9.

1. **A**D quartum sic proceditur. Videtur quod incestus non differat specie ab aliis speciebus luxuriæ quas Magister in littera tangit. Materia enim non diversificat speciem. Sed ea quæ Magister in littera enumerat, non differunt nisi penes materiam. Ergo non sunt diversæ species peccati.

2. Præterea. Coloss. III. super illud: *Fornicationem, immunditiam, &c.* dicit Glossa interlinealis, quod

fornicatio est omnis concubitus præter legitimum coitum. Sed incestus est hujusmodi. Ergo est fornicatio; & ita non dividitur specie à fornicatione.

Sed contra. Virtutes, & vitia distinguuntur specie penes objecta. Sed illa quæ hic ponuntur, diversificantur per objecta. Ergo differunt specie.

QUÆSTIUNCULA II.

1. Ulterius. Videtur quod dividat species luxuriæ inconvenienter. Quia Apostolus Ephes. v. 3. videtur tantum duas species ponere, ubi dicitur: *Fornicatio, & omnis immunditia... non nominetur in vobis.*

2. Præterea. Ad Coloss. III. ponuntur quatuor species, scilicet fornicatio, immunditia, concupiscentia, libido.

3. Præterea. Ad Galatas v. ponuntur aliæ species quatuor, scilicet fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria. Ergo cum ipse prætermittat has species, videtur insufficienter dividere.

4. Præterea. Maximum peccatum in genere luxuriæ est peccatum contra naturam. Sed de illo nullam facit mentionem. Ergo videtur insufficienter.

5. Præterea. Plus distat vidua à meretrice, quam virgo à vidua. Sed luxuria quæ committitur cum virgine, distinguitur ab illa quæ committitur cum vidua. Ergo & illa quæ committitur cum vidua, deberet distinguí ab illa quæ committitur cum meretrice.

6. Præterea. Isidorus (Geladius Papa xxxvi. quæst. I. cap. *Lex illa*) dicit, quod stuprum est virginum illicita defloratio, quando scilicet pactio conjugalis non præcessit. Sed hoc est etiam in rapto. Ergo raptus non debet contra stuprum distinguí.

7. Præterea. Inter species luxuriæ nominatur etiam sacrilegium, quod committitur cum aliquis violat mulierem Deo consecratam, vel cum qua habet spirituales cognationem. Ergo cum hoc prætermittat, videtur insufficienter.

QUÆSTIUNCULA III.

1. Ulterius. Videtur quod male ordinet ista vitia. Quia nobilior est castitas virginalis quam conjugalis. Sed adulterium est contra castitatem conjugalem, stuprum autem contra virginalem. Ergo stuprum est gravius peccatum, & sic deberet præponi adulterio.

2. Præterea. Nulla dispensatione fieri potest quod aliquis licite concubat cum illa cum qua committit adulterium; potest autem fieri per aliquam dispensationem quod aliquis licite concubat cum illa cum qua committit incestum, sicut per dispensationem potest accipere uxorem consanguineam in quarto (1) gradu, cum qua erat prius incestus. Ergo adulterium est gravius peccatum quam incestus; & sic non deberet præmitti.

3. Præterea. Ad puellam quæ rapitur, potest esse matrimonium, quando non fit violentia ipsi, sed parentibus. Sed ad illam quæ per incestum violatur, non potest esse matrimonium. Ergo incestus est gravius peccatum quam raptus; & sic videtur quod male ordinet.

SOLUTIO I.

Respondeo dicendum ad primam quæstionem, quod, sicut supra dist. xvi. quæst. III. art. 2. quæst. IV. Sent. Tom. V.

(1) *Al. deest gradu.*

tiunc. 3. in corp. dictum est, circumstantia peccatum in aliud genus mutat, quando alterius generis peccati deformitatem addit, & secundum hoc isti luxuriæ modi qui hic ponuntur, differunt specie: quia fornicatio non importat quantum est de se aliam deformitatem, nisi quæ ad genus luxuriæ pertinet, est enim soluti cum soluta: & dicitur fornicatio à fornice, quia juxta fornices, id est arcus triumphales, & in aliis locis ubi homines conveniebant, congregabantur meretrices, & illi polluebantur. Sed stuprum, quod est illicita virginum defloratio, addit aliam deformitatem, scilicet damnificationem mulieris violatæ, quæ non est ita apta ad nubendum sicut ante; & hæc damnificatio etiam per se specialem legis prohibitionem habet. Similiter etiam adulterium, quod est alterius thori violatio, addit specialem deformitatem alterius generis, quæ est usu rei alienæ illicito, quod pertinet ad genus iniustitiæ. Similiter etiam incestus, qui est consanguinearum, vel affinium abusus, ab incendio nomen habens, vel à privatione castitatis, quasi antonomastice, quia castitatem violat in illis qui maximo federe conjunguntur, addit specialem deformitatem, scilicet naturalis fœderis violationem. Similiter etiam raptus qui committitur ex hoc quod puella à domo patris violenter abducitur, ut corrupta in matrimonium habeatur, sive vis puellæ, seu parentibus illata constiterit, patet quod alterius generis deformitatem addit, scilicet violentiam, quam lex in quacunque re prohibet: & sic patet quod sunt diversæ species peccatorum: unde etiam circumstantiæ quibus diversificantur, non sunt in confessione omittendæ.

Ad primum ergo dicendum, quod materialis diversitas in proposito habet secum annexam formalem diversitatem objecti; & ideo sequitur diversitas in specie.

Ad secundum dicendum, quod illa species luxuriæ quæ non addit aliquam specialem deformitatem alterius generis, retinet sibi nomen commune, nec dividitur contra alias species, nisi secundum quod accipitur cum præcisione illorum quæ per alias species adduntur.

SOLUTIO II.

Ad secundam quæstionem dicendum, quod species luxuriæ distinguuntur primo per concubitus secundum naturam, & contra naturam. Sed quia luxuria contra naturam innominabilis est, relinquatur. Si autem sit peccatum in concubitu secundum naturam, tunc aut non addit aliquam deformitatem super luxuriæ genus, & sic est fornicatio; aut addit, & hoc dupliciter: quia vel quantum ad modum agendi, & sic est raptus, qui violentiam importat, vel ex conditione ejus cum qua luxuria committitur; & hæc conditio vel est ipsius absolute, sicut virginitas, & sic est stuprum; vel est ipsius in ordine ad alterum; & hoc vel ad concubentem cum ea, sicut est conditio affinitatis, vel consanguinitatis, & sic est incestus; vel ad alium aliquem, sicut est matrimonium, & sic est adulterium.

Ad primum ergo dicendum, quod immunditia ponitur pro omni luxuriæ specie, quæ addit deformitatem specialem supra genus luxuriæ; & sic comprehendit alias quatuor species.

Ad secundum dicendum, quod illæ quatuor dif-

ferentia sic distinguuntur: quia vel est secundum naturam, & sic ponitur fornicatio quantum ad actum exteriorem, concupiscentia quantum ad actum interiore: vel contra naturam, & sic est immunditia quantum ad actum exteriorem, libido quantum ad actum interiore, quae intensionem concupiscentiae importat.

Ad tertium dicendum, quod in illis quatuor fornicatio pertinet ad concubitus soluti cum soluta; impudicitia comprehendit adulterium, & incestum, sicut immunditia continet species contra naturam; luxuria autem refertur ad actus interiores.

Ad quartum dicendum: quod Magister determinat hic de istis speciebus, secundum quod habent ordinem ad affinitatem, & consanguinitatem: & quia ex concubitu contra naturam non sequitur affinitas, ideo praetermisit species innaturales, & quia talis luxuria non est humana, sed bestialis, ut dicitur in VII. Ethicorum.

Ad quintum dicendum, quod virgo ex hoc quod defloratur, aliquid damnum incurrit praeter damnum castitatis, quia redditur minus apta ad matrimonium sequens: non autem vidua, sicut nec meretrix: & ideo non est similis ratio.

Ad sextum didendum, quod raptus supra stuprum addit specialem deformitatem, scilicet violentiam, & educationem de domo patris; & ideo distincta species ponitur a stupro.

Ad septimum dicendum, quod sacrilegium illud reducit ad species de quibus hic fit mentio: quia violatio habitus votum continentiae reducit ad stuprum, vel magis ad adulterium, in quantum est Deo desponsata: sed illud quod committitur cum ea quae est conjuncta cognatione spiritali, reducit ad incestum.

SOLUTIO III.

Ad tertiam quaestionem dicendum, quod secundum hoc aliquis concubitus est magis peccatum, secundum quod magis distat a matrimoniali concubitu. Inter species autem hic enumeratas aliqua distat a matrimonio & quantum ad essentiam matrimonii, & quantum ad causam, quae est consensus, scilicet raptus; & ideo est maximum peccatum inter illa quae hic enumerantur. Aliae vero distant a matrimonio quantum ad essentiam tantum; sed hoc est dupliciter: quia illa cum qua concubuit, vel non est matrimonio conjuncta, sed potest matrimonio conjugii; vel nec est conjuncta, nec potest conjugii; & hoc magis distat. Si autem primo modo, aut per concubitus praestatur aliquid impedimentum sequenti matrimonio, aut non: primum enim magis distat. Si autem non potest matrimonio conjugii, vel non potest aliqua conditione extante, vel non potest simpliciter in perpetuum; & hoc magis distat. Et secundum hoc patet quod fornicatio simplex est minimum peccatum inter ista: quia illi cum qua concubuitur, nullum novum impedimentum respectu sequentis matrimonii infertur: & post hoc est stuprum per quod infertur impedimentum mulieri, ut non illa facile postmodum nubere possit: & post hoc est adulterium, quod est concubitus ad illam quae non potest duci in uxorem, dum vir ejus vivit: & post hoc est incestus, qui committitur cum illa quae simpliciter uxor esse non potest: & post hoc est raptus, qui matrimonio contrahitur non solum

(1) Al. nisi probatione.

quantum ad essentiam, sed etiam quantum ad causam. Et hic est ordo eorum secundum genus suum consideratorum. Tamen potest quandoque hic ordo variari secundum diversas circumstantias. Omnium tamen horum gravius est peccatum contra naturam.

Ad primum ergo dicendum, quod adulterium non solum est peccatum, quia est contra castitatem, sed quia est contra jus divinum, quod habet vir in uxorem.

Ad secundum dicendum, quod quamvis non possit dispensari quod aliquis ducat in uxorem illam cum qua comittit adulterium vivente viro; tamen aliquo casu contingente potest eam in uxorem ducere absque dispensatione, scilicet post mortem viri: quia adulterium primum non dirimit matrimonium contractum, nisi in aliquo casu, ut prius (dist. xxxv. in expositione litterae) dictum est.

Ad tertium dicendum, quod quamvis possit postmodum duci in matrimonium consentiente puella, & parentibus; tamen quantum ad praesens pertinet, maxime a matrimonio distat, ut ex dictis patet.

ARTICULUS V.

Utrum conjugium quod inter affines, vel consanguineos est contractum, semper sit per divorcium dirimendum.

1. Ad quintum sic proceditur. Videtur quod conjugium quod inter affines, vel consanguineos est contractum, non semper sit per divorcium dirimendum. Quia quos conjunxit Deus, homo separare non debet. Cum ergo Deus facere intelligatur quod Ecclesia facit, quae quandoque tales ignoranter conjungit; videtur quod si postmodum in notitiam veniant, non sint sperandi.

2. Praeterea. Favorabilis est vinculum matrimonii quam dominii. Sed homo per longi temporis praescriptionem acquirit dominium in re cujus non erat dominus. Ergo per diuturnitatem temporis matrimonium ratificatur, etiam si prius ratum non fuit.

3. Praeterea. De similibus simile est iudicium. Sed si matrimonium esset dirimendum propter consanguinitatem, tunc in casu illo quando duo fratres habent duas sorores in uxores, si unus separatur propter consanguinitatem, & alius separari deberet pari ratione; quod non videtur. Ergo matrimonium non est separandum propter consanguinitatem, vel affinitatem.

Sed contra. Consanguinitas, & affinitas impediunt contrahendum, & dirimunt contractum. Ergo si probatur consanguinitas, vel affinitas, separandi sunt, si de facto contraxerint.

QUAESTIUNCULA II.

1. Uterius. Videtur quod ad separationem matrimonii quod est inter affines, & consanguineos contractum, non sit procedendum per viam accusationis. Quia accusationem inscriptio praecedit, quae aliquis se ad rationem obligat (1) si in probatione defecerit, sed haec non requiruntur, quando agitur de matrimonii separatione. Ergo accusatio ibi locum non habet.

2. Praeterea. In causa matrimonii audiuntur solum propinqui; ut in Titula dicitur. Sed in accusationibus audiuntur etiam extranei. Ergo in causa separationis matrimonii non agitur per viam accusationis.

Pra-

(1) In edit. Nicolai deest favor.

3. Praeterea. Si matrimonium accusari deberet, tunc praecipue hoc esset faciendum quando minus difficile est quod separaretur. Sed hoc est quando sunt tantum sponsalia contracta, tunc autem non accusatur matrimonium. Ergo numquam de caetero debet fieri accusatio.

4. Praeterea. Ad accusandum non pracluditur alicui via per hoc quod non statim accusat. Sed hoc fit in matrimonio: quia si primo tacuit, quando matrimonium contrahebatur, non potest postea matrimonium accusare, nisi quasi suspectus. Ergo &c.

Sed contra. Omne illicitum potest accusari. Sed matrimonium affinium, vel consanguineorum est illicitum. Ergo de eo potest esse accusatio.

QUAESTIUNCULA III.

1. Uterius. Videtur quod in tali causa non sit procedendum per testes, sicut in aliis causis. Quia in aliis causis adducuntur ad testificandum quicumque sunt omni exceptione majores. Sed hic non admittuntur extranei, quamvis sint omni exceptione majores. Ergo &c.

2. Praeterea. Testes suspecti de privato odio, vel amore, a testimonio repelluntur. Sed maxime possunt propinqui esse suspecti de amore respectu unius partis, & odio ad partem alteram. Ergo non est audiendum eorum testimonium.

3. Praeterea. Matrimonium est favorabilius quam aliae causae, in quibus de rebus pure corporalibus agitur. Sed in illis non potest esse idem accusator, & testis. Ergo nec in matrimonio, & ita videtur quod non conveniatur in ista causa per testes procedatur. Sed contra. Testes inducuntur in causis, ut super his de quibus dubitatur, fiat iudici fides. Sed ita facienda est iudici fides in causa ista sicut in aliis causis, quia non debet praecipitare sententiam de eo quod non constat. Ergo procedendum est hic ex testibus, sicut in aliis causis.

SOLUTIO I.

Respondeo dicendum ad primam quaestionem, quod cum omnis concubitus praeter legitimum matrimonium sit peccatum mortale, quod Ecclesia omnibus modis impedire conatur, ad ipsam pertinet eos inter quos non potest esse verum matrimonium, separare, & praecipue consanguineos, & affines, qui sine incestu contrahere non possunt carnaliter.

Ad primum ergo dicendum, quod quamvis Ecclesia dono, & auctoritate divina fulciatur; tamen in quantum est hominum congregatio, aliquid ex defectu humano in actibus ejus provenit, quod non est divinum: & ideo illa conjunctio quae fit in facie Ecclesiae impedimentum ignorantis, non habet inseparabilitatem ex auctoritate divina, sed est contra auctoritatem divinam errore humano inducta, quae excusat a peccato, cum sit error facti, quamvis diu manet: & propter hoc quando impedimentum ad notitiam Ecclesiae venit, debet praedictam conjunctionem separare.

Ad secundum dicendum, quod illa quae sine peccato esse non possunt, nulla praescriptione firmantur: quia, ut Innocentius dicit (extra de consang. & affinitate, cap. Non debet, in fine) diuturnitas temporis non finit. Nec ad hoc facit aliquid (2) favor matrimonii, quod inter illegitimas personas esse non poterat.

(2) In edit. Nicolai deest favor.

Ad tertium dicendum, quod res inter alios acta alii non praedjudicat in foro contentioso: unde quamvis unus frater repellatur a matrimonio unius sororum ex causa consanguinitatis, non propter hoc separat Ecclesia aliud matrimonium quod non accusatur. Sed in foro conscientiae non oportet quod semper obligetur ad hoc alius frater ad dimittendum uxorem suam, quia frequenter tales accusationes ex malevolentia procedunt, & per falsos testes probantur. Unde non oportet quod conscientiam suam informet ex his quae sunt circa aliud matrimonium facta.

Sed distinguendum videtur in hoc. Quia aut habet certam scientiam de impedimento matrimonii, aut opinionem, aut neutrum. Si primo modo, nec exigere, nec redere debet. Si secundo, debet reddere, sed non exigere. Si tertio, potest & reddere, & exigere.

SOLUTIO II.

Ad secundam quaestionem dicendum, quod accusatio ad hoc est instituta, ne aliquis sustineatur quasi innocens qui culpam habet. Sicut autem ex ignorantia facti contingit quod aliquis homo reputatur innocens qui in culpa est, ita ex ignorantia alicujus circumstantiae contingit quod aliquod factum reputatur licitum quod illicitum est; & ideo sicut homo accusatur quandoque, ita & factum ipsum accusari potest; & sic matrimonium excusatur quando propter ignorantiam impedimenti aestimatur legitimum quod est illegitimum.

Ad primum ergo dicendum, quod obligatio ad poenam talionis habet locum quando accusatur persona de crimine, quia tunc agitur ad punitionem ejus. Sed quando accusatur factum: tunc non agitur ad poenam facientis, sed ad impediendum hoc quod est illicitum. Et ideo in matrimonio accusator non se obligat ad aliquam poenam; sed talis accusatio potest & verbo, & scripto fieri, ita quod exprimat & persona accusans matrimonium quod accusatur, & impedimentum propter quod accusatur.

Ad secundum dicendum, quod extranei non possunt scire consanguinitatem, nisi per consanguineos, de quibus probabilis est quod sciant: unde quando ipsi tacent, suspicio habetur contra extraneum, quia ex malevolentia procedat, nisi per consanguineos probare voluerit: unde repellitur ab accusatione, quando sunt consanguinei qui tacent, & per quos probari non potest. Sed consanguinei, quantumcumque sint propinqui, non repelluntur ab accusatione, quando accusatur matrimonium propter aliquod impedimentum perpetuum, quod impedit contrahendum, & dirimit contractum. Sed quando accusatur ex hoc quod dicitur non fuisse contractum, tunc parentes tamquam suspecti sunt repellendi, nisi ex parte illius qui est inferior dignitate, & divitiis, de quibus probabiliter aestimari potest quod libenter vellent quod matrimonium staret.

Ad tertium dicendum, quod cum matrimonium nondum est contractum, sed sponsalia tantum, non potest accusari, quia non accusatur quod non est; sed potest denunciari impedimentum, ne matrimonium contrahatur.

Ad quartum dicendum, quod ille qui primo tacuit, quandoque auditur postea, si velit matrimonium accusare, quandoque repellitur, quod patet ex Decretali Innocentii III. extra. Qui matrimonium ac-

(1) In edit. Nicolai deest favor.